

Næringsstrategi

*«En næringsvennlig
kommune med et
bærekraftig
næringsliv i vekst»*

Østre Toten kommune

Livskvalitet ved Mjøsa
Stolthet, mot, handlekraft og samarbeid

Lena, 19. juni 2023

Kartleggingen og rapporten er utarbeidet
av Sevje Utvikling AS
Erik Aune og Rolf Thomas Sevendal

Innhold (Kortversjon)

- INNLEDNING s. 3
- HOVEDMÅL FOR STRATEGIEN s. 4-5
- PRINSIPPER FOR EN NÆRINGSVENNLIG KOMMUNE s. 6
- HOVEDMÅL FOR Å FREMME OG UTVIKLE NÆRINGSLIVET I KOMMUNEN s. 7-8
- UTVIKLING OG ORGANISERING AV KOMMUNEN s. 8-9

Totenåsen er perfekt for utfart sommer, høst, vinter og vår

Foto: Jørn Håvard Ask

Det gode liv i Østre Toten, en av Innlandets største landbrukskommuner

Foto: Visit Innlandet

Innledning

Dette er en kortversjon av **næringsstrategien vedtatt av kommunestyret 6. september 2023**.

Kommunen har tatt initiativet til å utvikle en næringsstrategi for å kvalitetssikre denne viktige delen av samfunnet. Et økt fokus på næringslivet og tydeliggjøring av mål, roller og forventninger vil kunne bidra til vekst og et styrket omdømme.

Næringsstrategien skal sikre en sunn og bærekraftig næringsutvikling i Østre Toten kommune. Strategien skal videre bidra til at kommunen prioriterer ressurser, og kompetanse så riktig som mulig med hensyn til næringslivet og utvikling av dette. Dette betyr at kommunen må ha en proaktiv holdning og relasjon til næringslivet i dag og i fremtiden. Videre bør det være definert tydelig mål og satsningsområder relatert til næringslivet som en del av en bærekraftig samfunnsutvikling. Dette må imidlertid ses i sammenheng med kommunens tilgjengelige ressurser og prioriteringer.

Landheim AS produserer og selger takstoler

Evjua Camping, ligger i Totenvika

Hovedmål for næringsstrategien

Under kartleggingen i Østre Toten ble både næringslivet og kommunen utfordret på hva som er viktigst for næringslivet og hvilke endringer og tiltak som bør gjennomføres. Forholdet mellom kommunen og næringslivet må generelt bygges på kommunens verdier som er stolthet, mot, handlekraft og samarbeid. Ved å analysere dataene fra kartleggingen og trekke ut essensen fra Kommuneplanens samfunnsdel - næring, har vi konkretisert noen mål med påfølgende strategiske innsatsområder. Under har vi trukket frem målene som fremstår som viktigst, basert på de innsamlede dataene og analysen. For hvert av målene er det videre beskrevet hvilke innsatsområder som bør prioriteres for å kunne etterleve og gjennomføre målene.

Østre Toten skal være en samarbeidspartner og koordinator for næringslivet

Kommunen skal være en proaktiv samarbeidspartner og koordinator for næringslivet, som skal være med å fremme og møte virksomhetenes interesser. Dette betyr i praksis at kommunen må:

- Utvikle og fremme et aktivt samarbeid mellom politikerne, kommuneadministrasjonen og næringslivet.
- Gjøre seg kjent med næringslivet og de viktigste behovene de ulike næringsområdene har.
- Avklare roller og gjensidige forventninger.
- Være serviceinnstilt og møte næringslivet på en positiv og konstruktiv måte
- Utvikle og gjennomføre næringsstrategi i samarbeid med næringslivet
- Støtte og samarbeide med både lokalt og regionalt næringsforum
- Fremme og utvikle en næringsvennlig servicekultur

Østre Toten skal være en tilrettelegger for eksisterende og nytt næringsliv

Kommunen skal tilrettelegge for et sunt næringsliv i vekst. Dette betyr at kommune må tilrettelegge for eksisterende næringsliv, virksomheter som kan komme til kommunen, samt for gründere og nyetableringer. Dette betyr i praksis at kommunen må:

- Ha tilstrekkelige kompetanse og ressurser til å samarbeide med næringslivet og yte nødvendige tjenester med riktig kvalitet til riktig tid. Næringsstrategi for Østre Toten kommune «En næringsvennlig kommune med et bærekraftig næringsliv i vekst» 16
- Sikre en organisasjonsstruktur som er tilpasset tjenesteleveransene til næringslivet.
- Etablere et internt næringssteam, samordne kommunalt ansatte som arbeider med næringsutvikling. Herunder gjennomføre regelmessige samkjøringsmøter.
- Jobbe proaktivt med areal- og samfunnsplaner for å tilrettelegge for næringsvirksomhet.
- Ha ferdige regulerte næringsstomter med infrastruktur, hvor virksomheter raskt kan komme i gang med bygging.
- Bidra til at det eksisterer attraktive næringslokaler i kommune.
- Ha et næringsfond som kan benyttes ved spesielle behov rettet mot næringsutvikling.
- Bidra til utvikling og forbedring av veinettet i og rundt kommunen, spesielt FV 33 både sørover og nordover.
- Bidra til utvidet og bedre tilbud på kollektivtransport lokalt og videre ut av kommunen både sørover og nordover. Flybussen til OSL er spesielt etterspurt.

Østre Toten skal være en rådgiver og informasjonskanal

Kommunen skal være en rådgiver og en aktiv informasjonskanal til næringslivet. Dette betyr at kommunen må sette seg inn i de til enhver tid gjeldene lover og regler som påvirker næringslivet og virksomhetenes behov og etterspurte tjenester.

Dette betyr i praksis at kommunen må:

- Sikre nødvendig kompetanse og ressurser.
- Tolke aktuelle og nye lovverk med søkelys på muligheter
- Gi råd til næringslivet om hvordan de kan lykkes med det de har behov for.
- Informere aktivt om eventuelle nye lover og regler som påvirker næringslivet eller enkelte virksomheter.
- Ha tilgjengelige og gode informasjonssider, hvor næringslivet enkelt kan få tilgang på nødvendig informasjon og veiledning.
- Markedsføre kommunen som attraktiv næringskommune, herunder utvikle en kommunikasjonsstrategi.

Toten Løpkakeri, en av Norges største løkprodusenter

Kapp melkefabrikk, Østre Toten Eiendomsselskap

Prinsipper for en næringsvennlig kommune

Det er jobbet mye med hva som skal til for å kunne definere seg som en næringsvennlig kommune. KS og NHO har blant annet stått bak en felles rapport som ble gjennomført av Samfunnsøkonomisk analyse AS. Denne kartleggingen tok utgangspunkt i 17 case-kommuner som har bidratt med erfaringer fra egen kommune i forholdet til å jobbe med næringsutvikling. Under har vi trukket frem de viktigste funnene fra dette prosjektet.

Kommunenes utgangspunkt for næringsutvikling varierer mye, både knyttet til kommunenes geografiske utgangspunkt, stedegne fortrinn og hvilke næringsmessige tyngdepunkter de har. Ulike utgangspunkter for næringsutvikling bidrar til at kommuner arbeider ulikt. I prosjektet er det tatt hensyn til denne variasjonen. Samtidig er det mange fellestrekk som preger alle kommuner med positiv næringsutvikling. For de aller fleste kommunene observeres det at veksten i sysselsetting primært har kommet innenfor næringer hvor kommunene har historiske eller geografiske styrkepunkter. Prosjektet har synliggjort noen konkrete erfaringer som i stor grad er felles for casekommunene. De viktigste erfaringene som kom frem var at kommuner med vellykket arbeid med næringsutvikling:

- Ser næringsutviklingsarbeid som en del av kommunens arbeid for gode lokalsamfunn. Følgelig ser kommunen næringsutvikling som en kilde også til positiv befolkningsutvikling.
- Tar utgangspunkt i egen kommunes geografiske og næringsmessige fortrinn og utfordringer, herunder utnytter «flaks» til faktisk handling.
- Er opptatt av å utvikle og holde fast på en langsiktig strategi for næringsutvikling.
- Er opptatt av at arbeidet er godt forankret, både i kommunens administrative og politiske ledelse.
- Har jevnlig og god dialog med relevante næringsaktører i egen kommune, for slik å involvere lokalt næringsliv i strategisk planlegging.
- Ser eget arbeid som en del av regionens arbeid for positiv næringsvekst.
- Har en bred innfallsvinkel til næringsutviklingsarbeidet på tvers av kommunale sektorer.
- Har god dialog med næringslivet, både på administrativt og politisk nivå.

Johannes Høsflo Klæbo med IDT ruller, produsert av IDT Solutions AS, Østre Toten.

Hovedmål for å fremme og utvikle næringslivet i kommunen

Under kartleggingen i Østre Toten ble både næringslivet og kommunen utfordret på hva som er viktigst for næringslivet og hvilke endringer og tiltak som bør gjennomføres. Forholdet mellom kommunen og næringslivet må generelt bygges på kommunens verdier som er stolthet, mot, handlekraft og samarbeid. Samtidig er det beskrevet mål og delmål i Kommuneplanens samfunnsdel – næring, som også må ligge til grunn for næringsstrategien.

Mål beskrevet i Kommuneplanens samfunnsdel – næring

Kommuneplanens samfunnsdel - næring, har som mål at Østre Toten skal ha et kompetent og innovativt næringsliv basert på lokale og regionale fordeler, som også evner å utnytte de muligheter som det grønne skiftet innebærer.

Østre Toten skal være en næringsvennlig kommune

Dette skal oppnås gjennom å ha et godt servicenivå i kommunens tjenester gjennom tett dialog og oppfølging av etablerere og næringsdrivende. Ha en god førstelinjetjeneste som bistår og gir råd til næringslivet innen innovasjon og utvikling. Felles kommunalt og regionalt næringsprogram skal støtte bedrifter med innovative utviklingsprosjekter. Ha en god beredskap for å kunne ha attraktive, byggeklare næringsarealer tilgjengelig i kommunen.

Etablere samarbeidsarenaer med kompetansemiljøer

Kommunen må ta en rolle i bio-økonomisatsingen gjennom etablering av nettverk av lokale landbruksprodusenter og regionale kompetanse- og forskningsmiljøer. Arbeide aktivt for å utnytte potensialet og samarbeidsmulighetene som ligger i Mjøsregionen. Legge til rette for at lokale teknologibedrifter utnytter mulighetene i kontakt med regionale kompetansemiljøer for å skape flere arbeidsplasser. Følge opp felles strategier som er lagt eller legges for næringsutvikling i Strategisk plan for Gjøvikregionen.

KiMs produserer chips på Skreia av potet fra lokalt landbruk

Østre Toten skal ha gode rammebetingelser for næringsvekst

Dette vil kreve et aktivt arbeid mot Innlandet og Viken fylkeskommuner for å framskynde utbedring av fylkesveg 33. Bidra til at bredbåndskapasitet bygges ut i tilstrekkelig grad. Være pådriver for at kommunen er godt forsynt med elkraft til framtidig næringsutvikling. Styrke sentrum på Lena og Skreia gjennom aktiv stedsutvikling, for å stimulere til økt handels- og servicenæring. Markedsføre Østre Totens kvaliteter gjennom egen og regional markedsføring, for å bidra til økt arbeidsplassutvikling og tilflytting.

Arbeide aktivt med å tilrettelegge for utvikling av nye virksomheter og næringer

For å få til dette sier samfunnsplanen at kommunen må samarbeide med næringslivet om å utrede mulighet for å øke verdiskapning basert på lokale råvarer/videreforedling. Arbeide for å utvikle Østre Toten som en reiselivsdestinasjon. Bidra til å synliggjøre Østre Totens potensial som produsent av grønn energi basert på sol, vind og vann. Tilrettelegge for utvikling av nye produkter innen bio-økonomi, herunder etablering av sirkulære verdikjeder.

Utvikling og organisering av kommunen

Den viktigste suksessfaktor for at næringsstrategien vil bli etterfulgt og gjennomført er at kommunen gjør de nødvendige tiltak for å tilpasse organisasjonens struktur og kultur. Erfaringsvis krever dette innledningsvis en strukturell justering, hvor de riktige ressursene med riktig kompetanse, fordeles og organiseres, med søkelys på tilgjengelighet og interaksjon med næringslivet. Videre må det jobbes proaktivt med kultur og holdninger.

Utvikling av organisasjonsstrukturen

Organisasjonsstrukturen skal tydeliggjøre fordelingen av roller, oppgaver, ansvar og myndighet. I tillegg må strukturen tilrettelegge for de riktige kommunikasjonskanalene, herunder møtearenaer, -hyppighet og tidsrammer. Strukturen må også sikre informasjonsflyt og god tilgjengelighet for riktig informasjon til riktig mottaker. Strukturen må videre være tilrettelagt for effektiv saksbehandling og sikre riktig beslutningstaking. Det er i denne sammenheng viktig å ha fokus på næringslivet og de ulike bransjene i kommunen når organisasjonsstrukturen skal tilpasses næringsstrategien. Dette bør gjennomføres i et tett samarbeid mellom ledere og medarbeidere i kommunen, hvor også næringslivet bør involveres innenfor de områdene hvor dette er hensiktsmessig.

Et kvalitetsstempel med en sentral rolle lokalt og nasjonalt i fremtiden.

Utvikling av kultur

Når næringsstrategien og organisasjonsstrukturen er tydelig, må den videre aksepteres og «eies» av de som skal utføre arbeidet og tjenestene. Kompetansenivået i kommunen ble beskrevet som en styrke, samtidig ble kultur og holdninger trukket mer frem som svakheter. I denne sammenheng er det viktig å presisere at kompetanse defineres som kunnskap, ferdigheter og holdninger, herunder mot og engasjement. Handlekraft og gjennomføringsevne er også helt nødvendig for å nyttiggjøre

organisasjonens ressurser som i denne sammenheng primært er medarbeidere og ledere i kommunen. Organisasjonskultur kan defineres som et mønster av antakelser, - skapt, oppdaget eller utviklet av en gitt gruppe, som den rette måten å oppfatte, tenke, føle og gjøre. Kultur kan observeres som regelmessigheter og mønster i adferden, for eksempel i en avdeling. Organisasjonens kultur virker som en form for «autopilot» og påvirker alt. Kultur viser seg i de fleste virksomheter å være den største «kraften» i organisasjonen og det er mange eksempler på at kulturen «spiser strategi til frokost».

Det er kulturen som ofte bestemmer hva som er godt eller dårlig, hva er bra nok, hva er riktig nivå, skal vi sette søkelys på løsninger eller problemer, argumenterer vi for eller imot? Det er også kulturen som i hovedsak avgjør om kommunens verdier blir en del av virksomheten og verdiskapningen. For å sikre at Østre Toten kommune styrker sitt omdømme og fremstår som en næringsvennlig kommune, er det helt avgjørende at kulturen og holdningene i kommunen fremmer og støtter næringsstrategien og de aktuelle tjenestene næringslivet har behov for. Målene beskrevet i kapittel 5 kan kun gjennomføres dersom de som utfører aktivitetene og innsatsene både kan og vil gjøre det. Tilgjengelighet, serviceinnstilling og et løsningsorientert fokus blir en viktig del av den enkeltes fokus i arbeidshverdagen. Kulturen bør jobbes med og evalueres regelmessig.

Peder Balke holdt til her.

Bærekraft skal være i fokus, og følgende vedtatte mål gjelder for næringsstrategien

Kommentar: En vedtatt næringsstrategi forplikter. Næringen selv, kommunens administrasjon og politikere må kjenne seg i igjen når man setter seg ned og leser innholdet i denne strategien. Å være en næringsvennlig kommune tilsier at vi skal bestrebe og etterleve det vi har vedtatt. Samtidig er det mange hensyn man må ta, og ingen kan overse eller bryte lover og regler. Men arbeidet med å lykkes som **næringsvennlig kommune krever at vi gjør oss forståelige, sørge for innsikt, samt evne å se «saker» fra bedriftene og etablerernes ståsted. Dette gjelder både større og mindre utfordringer.**

Februar 2024; Dag Arnesen, næringsrådgiver i Østre Toten kommune.

